

РУСЛАН СЕМЕРДЖИЕВ

ГОЛИЗМЪТ

chitanka.info

Преди години преведох книгата на проф. Жан Тушар „Голизмът 1940-1969“. Смятах, че познаването на този политически феномен ще бъде полезно за обществено активните българи, а най-вече за онези, които се опитват да правят политика. В годините на криза не успях да намеря подкрепа, а аз нямах достатъчно лични възможности да осигуря издаването на тази книга. Така, обезсърчен от многократните откази, я оставих в архивите на компютъра ми. Днес мой близък познат подхвърли идеята тази книга да се разпространи чрез Интернет. Този мой познат върна желанието ми да споделя с повече хора виждането на един изключителен политолог за явлението, наречено голизъм. Позволил съм си да напиша кратко предисловие, което се надявам не ще отегчи бъдещите читатели и се надявам те да изпитат удоволствие от прочита на един великолепен анализ и да разберат по-дълбоко, без идеологически внушения, една политическа практика и политическа философия, чиито резултати са Европейският съюз и голяма част от съвременния свят.

Тази година се навършиха 40 години от оттеглянето на генерал Шарл дьо Гол от властта. Това не е повод само за отбелязване на тази годишнина. Вероятно по-добре е да се разбере, какво и защо направи генерала, за да се говори за голизъм и днес.

Съвсем накратко за автора на този анализ — професор Жан Тушар.

Жан Тушар е роден на 13 ноември 1918 година в Париж. Завършва лицейте Кондорсе и Анри IV и през 1938 г. е приет в *Ecole normale supérieure* (Висше нормално училище, специфично за Франция, осигуряващо административни служители в публичния сектор, чието задължение е да изработят най-малко 10 години трудов стаж, за да се осигури стабилност и интегритет на администрацията). Мобилизиран през 1939 г., бива ранен, попада в плен и затвор в Германия. Освободен през 1942 г. той се присъединява към Съпротивата, продължавайки своето образование.

След войната започва професионална кариера, в това число и преподавателска дейност в Гренобъл и Френския институт в Аржентина. Завръщайки се във Франция работи в министерството на външните работи по задграничните френски образователни програми, като заедно с това работи и в Института за политически науки в Париж.

През 1966 г. е избран за генерален секретар на Националната фондация за политически науки.

Тези му отговорности не пречат да развие преподавателска дейност, високо оценявана както от колеги, така и от студенти. Засяга теми като традициите на френската левица, френския национализъм след 1871 г., комунизма във Франция, така и актуални политически идеи във Франция. Смятан е като един от преподавателите „звезди“ в подготовката на висши администратори.

В качеството си на администратор, преподавател и изследовател, Жан Тушар участва активно в „развитието“ на политическите науки.

Той е член на Националната комисия за ЮНЕСКО, на секцията за юридически и политически науки към Националния център за научни изследвания, генерален секретар на Френската асоциация за политически науки и вицепрезидент на секцията за политически науки към Консултативния комитет на университетите за 1070–1971 г.

През 1971-ва година умира нелепо.

По-известното от творчеството на Жан Тушар:

- Аржентинската република (в сътрудничество с Ален Руке);
- История на политическите идеи (в сътрудничество с Луи Бодет, Пиер Жанен, Жорж Лаво, Жан Сиринели);
- Народният фронт 1936 г. (в сътрудничество с Луи Боден);
- Славата на Беранже;
- Произход на социалния католицизъм;
- Левицата във Франция след 1900 г.;
- Литература и политика.

Настоящата книга е публикувана в началото под формата на размножен курс в Института за политически науки в Париж през 1972 г.

Окончателната редакция и оформяне на текста, бележките на издателя, които го съпровождат, хронологичните и библиографски допълнения се дължат на Оливие Ролен.

ПРЕДГОВОР

Има личности, които остават в историята, които оставят ярки следи в развитието не само на своите страни и съседите им, а в историята на цели континенти и целия свят. Много от тях стават такива по силата на постове, които заемат в резултат на наследствени и съсловни привилегии или заради влиянието на политическите партии, към които принадлежат, в съчетание на силата на характера и ума си. Има обаче личности, които правят историята, които променят нейния ход, въпреки неблагоприятното развитие на събитията, въпреки „общоприети“ доктрини и планове.

Двадесети век е богат с такива личности — едни за добро, други за зло. Същият век е векът с политици, които хвърляха света в най-мрачни и жестоки войни, в унищожаването на нации и държави, в безкрайна омраза и противопоставяне. Други се изправиха срещу опустошението и разрухата, срещу омразата и разделението, срещу посредствеността и упадъка.

Кои от тях са най-достойни, ще определи строгият съд на историята след време. Днес обаче за всички е ясно, че цивилизацията победи в средата на миналия век, защото имаше Уинстън Чърчил, имаше Франклин Делано Рузвелт. Заедно с тях се появи един човек, който като че ли не беше професионален политик, който в началото на голямата битка за света, разпалена от войнстващия комунизъм и национализма, беше повече отдаден на военната си професия, отколкото на решаването на обществените проблеми.

Без него днес светът сигурно щеше да изглежда друг — Франция също може би нямаше да играе съществена роля на световната арена и щеше да бъде друга — друга щеше да бъде днес и Европа. И това може би именно защото той се извиси до върховете тогава, когато се полагаха основите на съвременното. Не само в разгара на върховната битка и войната, а продължи дейността си до началото на края на световния комунизъм в края на 60-те години.

Има и други политици със своите големи заслуги за победата на цивилизацията над мракобесието и злото, но без съмнение Шарл дьо Гол е един от най-интересните. Не само като личност и индивидуалност, а защото е един от малкото политици, които оставиха след себе си не само актуалните за времето си резултати от своите дела, но и политическа школа, която продължава да „произвежда“ политика с трайна продължителност и успех.

Бях ученик във френската гимназия „Ромен Ролан“ в Стара Загора, когато Шарл дьо Гол си отиде от властта. Тогава и през ум не ми минаваше, че ще се сблъскам пряко с политиката, но този възрастен вече държавник по особен начин ми беше симпатичен. Познавах го само от кратките телевизионни репортажи в България, клеймен от световните революционери, познавах го от вестника на френските комунисти, който единствен по това време беше допускан от комунистическата цензура в България. И беше изкривеният образ на всичко, което ставаше по онова време във Франция и Европа. Това бяха годините на силни надежди на съветските болшевики и техните сателити за надигане на комунистическата вълна в света. Особено след възникналите във Франция студентски вълнения през 1968-ма. Всъщност това се оказва началото на края на световния комунизъм. Малко по-късно от тези събития се случи варварското нахлуване на сдружените комунисти в Чехословакия, което разкри истинския характер и образ на комунистическите режими в Европа, доведе до отдръпване на авторитетната интелигенция от комунистическите партии и до началото на ерозията в комунистическото единство. Няколко години по-късно испанските, френските и италиански комунисти се опълчиха срещу диктата на Москва и постепенно и естествено за свободния свят големите по онова време комунистическа партии в Европа започваха своето маргинализиране.

Дьо Гол си отиваше след като в историята си бяха отишли Рузвелт, Чърчил, Труман, Аденауер, а Кенеди беше убит. Дьо Гол си отиде, но голизмът остана. Остана и с това естествено засили интереса защо, коя е магията му, кои са идеите, успели да устоят на традиционни идеологии и модерни политически теории, на масовата лява психоза и примамливия образ на пренебрежливия американския напредък?

Голизмът е феномен, който непрестанно предизвиква интерес сред учени и практикуващи политици. Заедно с това голисткият порив изведе последователите на дьо Гол трайно в управлението на Франция през последните бурни години на промени в Европа и изграждането на Европейския съюз.

Мнозина мислеха, че голизмът е временно и преходно явление. Мнозина го представят като стройна политическа доктрина. Какво всъщност е голизмът? Точният отговор не е даден окончателно.

Единственото сигурно нещо е, че неизбежно се свързва с личността и примера на генерал дьо Гол. Има опити голизмът да бъде детерминиран в някакви рамки — идеологически, философски, доктринерски. Едва ли някой ще успее. Защото съдържа в себе си невероятна смесица от идеологии, традиции, части от доктрини, философски и политически възгледи. И както казва авторът на тази книга по-нататък — нищо оригинално. Изглежда оригиналното е тази смесица, дозираното присъствие на най-разнообразни и понякога на пръв поглед противоречащи си идеи: патриотизъм стигащ до границата на опасния национализъм и идеята за „Европа от Атлантика до Урал“; антиколективизъм и „сдружаване на труд-капитал“; силна централизирана власт и практиката на пряката демокрация; отрицание на комунизма и остра критика на капитализма; върховенство на цивилната власт, защитавано от професионален военен; фундаментален антикомунизъм и включване на комунисти в първото правителство след Победата; противникът на Берлинската стена, който пръв от политиците на свободния свят прекрива Желязната завеса и т.н.

Изследванията за генерал дьо Гол и съвременния голизъм в България са изключително малко и може да се каже, че практически липсват. Това са две статии на Ел. Жекова-Цветкова в „Исторически преглед“ през 1964 и 1970 г., биографичната книга „Генерал дьо Гол“ на съветския автор Н. Н. Молчанов през 1977 г. и излязлото през 1995 г. есе на Жеко Кьосев — „Политическата доктрина на генерал дьо Гол“. Статиите на Жекова-Цветкова са откровено пропагандни, твърде характерни за войнстващата и преиначаваща марксистко-ленинска историография на „правата“ линия и не представляват интерес, освен за една оценка до каква степен политологическите и исторически науки от времето на т.н. социализъм в България са изкривявали и подменяли действителността.

Книгата на Молчанов е първият сериозен източник за живота на генерал дьо Гол на български език, но в интерпретациите си е белязана прекалено силно от идеологическия подход на автора. Жеко Кьосев без съмнение прави опит за много по-обективен анализ на политиката на генерал дьо Гол и неговите възгледи, но като че ли остава в рамките на доктринерството и според мен са му убягнали някои от най-привлекателните и интересни черти на политическата практика на

генерала и неговите възгледи, вероятно поради силно желание и стремеж за строго дефиниране на голистките идеи.

Във всеки случай трябва да се отдаде дължимото уважение на господин Кьосев за начинанието за по-ясно разбиране на голизма в България въобще.

Несъмнено голизмът не може да се анализира отделно от личността на Шарл дьо Гол. Не може да се знае дали политическата практика, наречена голизъм, щеше да се появи без дьо Гол и Втората световна война, но днес повече от 40 години след оттеглянето на генерала от политическата сцена и кончината му, във времето след разтърсващите промени в целия свят и особено Европа, политическият модел за властта, възгледите на голистите от времето на Шарл дьо Гол по отношение на развитието на Европа и външнополитическите взаимоотношения в света представляват особен интерес.

Голистката политическа практика доминира дори в много случаи на ляво-центристко управление във Франция. Франсоа Митеран — дългогодишен противник на Шарл дьо Гол и голизма, не направи нищо през двата си последователни мандата, за да промени каквото и да било в държавното управление и беше последователен във външната политика именно на онова, което голистите установиха по времето на генерала.

През последните години усилено се говори и пише за криза в парламентарната демокрация. Светът се отърсва от враждебните и противопоставящи идеологии и догми. Политически партии се отказват от идеологическата си основа и се насочват към чист прагматизъм. Привидно дори изглежда се доближават до голисткия модел на партии-движения. И ако по-горе се каза, че голизмът по своето съществуване не съдържа нищо оригинално, то все пак отношението му към властта и нейната употреба е базиран на ясни идеи и принципи, основаващи се на характерните за свободомислещите хора ценности, съчетани с традиционните за демокрацията форми и характер.

Дали генерал дьо Гол и голистите са едни от първите практики-политици, усетили „вятъра на промяната“?

Самият генерал дьо Гол не е теоретик на властта и общественото развитие. Той е военен теоретик и политик-практик. Но още в младежките си години, като пленник по време на Първата световна

война, той осъзнава кризата на институциите в тогавашната демокрация, която до голяма степен се повтаря след Втората световна война, а и до днес. И ако в младостта си той критикува основно военните структури и установената политика за действие *a priori*, то по-късно той насочва битката си срещу режима. Парламентарната демокрация в чистия си вид е по-скоро режим на партиите. И този режим, според генерала е в основата на повечето беди на нацията и държавата: „[...] един режим в упадък, неговите лъжливи показни правителства, неговата подаваща се на влияние съдебна власт, неговите комбинации в аферите, приходи от високото положение и привилегии, и ужасяващата тирания на господарите, роби на неприятеля, техните закони-карикатури, техния черен пазар, техните наложени клетви, тяхната дисциплина, постигана чрез доноси, техните микрофони в преддверията.“ (реч на 15 ноември 1941 г. от Лондон). И по-късно в Мемоари от войната: „[...] класата, квалифицирана като управляваща, което ще рече установила се в употребата, богатството, обществената значимост“ (т. II, стр. 171).

Критиката на генерала не е насочена толкова срещу парламента, колкото срещу партиите^[1], посредниците между народа суверен и властта: „Тяхната природа (на партиите) е да представляват, да противопоставят едно на друго нашите различия, нашето деление“ (24 април 1947) и по-късно на 5-ти октомври 1947-ма, когато говори за системата на партиите „според която всяка партия измежду тях си вари супата на малък огън, в своя малък ъгъл“.

За генерал дьо Гол и голистите основен въпрос е пряката връзка на народа — суверен на властта и управлението на държавата. Колкото и силни да са обвиненията срещу генерала в авторитаризъм, те не издържат нито на възгледите му, нито на поведението му, както в моментите, когато упражнява властта, така и в моментите, когато е повече в ролята на наблюдател на политическите събития. Още през 1942 г., на 11 ноември в Албърт Хол, Лондон, генералът заявява: „Една нова демокрация, такава, каквато суверенитетът на народа би могъл да упражни чрез избори и контрол, такава, че също властта, натоварена да ръководи държавата, ще има средствата да го направи с твърдост и последователност.“ Властта, според генерал дьо Гол трябва да обединява, а не да разделя. Ето защо тя трябва да произтича пряко от народа, от „нацията, в нейните дълбини“, както често се изразява

самият той. На пресконференция в Лондон на 27 май 1942-ра: „За мен демокрацията се съчетава точно с националния суверенитет. Демокрацията, това е управление на народа от народа, националният суверенитет, това е народът, упражняващ своята независимост без ограничения“. „Прекият договор между народа и този, който го управлява, е станал в съвременните времена основен за Републиката“, заявява генералът на 8 юни 1962 година. И по-нататък: „[...] Републиката да съществува силна, подредена и приемствена.“

Осъществявайки своите идеи за държавно устройство Шарл дьо Гол никога не пренебрегва традицията на парламентарната демокрация: „Както казах в Уестминстър, аз пожелавам на нашата страна един истински парламентарен режим, с една опозиция, която не е отмъстителна, злобна, а изпълнява основната си роля, която е контролна, разкривайки пред общественото мнение грешките на правителството. Би трябвало една опозиция, съзнаваща ролята си и приемаща правилата на играта [...] и едно мнозинство, което да не изгаря от съперничество с нея на терен, който не е негов [...]“ (11 май 1961 г.)

Дали голисткият политически модел и държавно устройство са най-доброто решение, е трудно да се твърди. Факт обаче е това, което постигна за последните 50 години Франция. Той се наложи в момент на изключителна криза във Франция — в продължение на 12 години след войната страната е разкъсвана от смени на правителства и управляващи коалиции, колониалната империя е пред разпад, икономиката е обхваната от дълбока криза, нацията е разкъсвана от противоречия.

Франция се възроди постепенно и утвърди позицията си на велика сила в света. Тя успя да промени империята си и да осигури суверенитет на бившите си колонии, предпазвайки ги до голяма степен от комунистическата инвазия, установи се стабилна политическа система и управление, които позволяват истински политически плурализъм и приемственост. Франция е една от малкото страни, където в изпълнителната власт успешно се съвместява управлението на съперничаещи си политически сили, както по времето на президента Франсоа Митеран, така и под президентството на Жак Ширак. През 60-ти години се твърдеше, че моделът на V-та Република във Франция е скроен едва ли не заради самия Шарл дьо Гол. Днес, толкова години

след него е повече от очевидно, че генералът, неговите сътрудници и последователи просто са гледали и виждали по-ясно в бъдещето.

* * *

Не по-малък интерес представляват възгледите на генерала за международните отношения и голистката външнополитическа практика. В Шарл дьо Гол много хора и специалисти виждат продължителя на политиката на *raison d'Etat* от времето на Ришельо или го оприличават на последовател на германската *realpolitik* на Бисмарк. Може смело да се каже, че е и едното и другото.

Както вътрешната голистка политика предизвиква остри спорове сред изследователите, така и външната среща сериозни противници. Но и двете се посрещат с най-широка подкрепа от избирателите! Днес, когато интеграцията и обединението на Европа се осъществяват, когато се създават и укрепват съвременните системи за сигурност, политиките неизбежно се връщат към дьо Гол. Защото толкова години след дьо Гол, на фона на станалите събития след него, осъществяваната външна политика от генерала изглежда по друг начин, оценките ще звучат много по-различно.

Днешна Европа дължи изключително много на голистката външна политика. Дьо Гол е първият съвременен държавник, който решително се обявява за обединяването на Европа — от 29 юни 1947 година. А през юли 1952-ра дори твърди, че „европейската конфедерация е може би последния шанс на Запада.“ В същото време е изключително внимателен и недоверчив към наднационалните институции още от времето на създаването на Европейската общност за въглищата и стоманата през 1951-ва, станала основа на Общия пазар и днешния Европейски съюз. Според дьо Гол европейското обединение може да стане само на основата на суверенитета на държавите и днес еуфорията след края на 80-те и началото на 90-те години, проблемите с разширяването на Европейския съюз, така и изпълнението на договора от Маастрихт, по-късно от Ница и Лисабон само потвърждава правотата му.

На 5-ти февруари 1962-ра той призовава „да се извади съюзът на Европа от областта на идеологията и технокрацията, за да го вкараме в

тази на действителността, което ще рече на политиката“ и три месеца по-късно: „Днес не може да има друга Европа, освен тази на държавите.“ Реализмът на генерала към европейската интеграция и дебатите, които днес се водят, звучат невероятно актуално — ето едно негово изказване от 14-ти декември 1965 година в телевизионно интервю — на въпросите за Европа той отговаря: „Разбира се, може да скочим на стола като едно козле и да се провикнем Европа! Европа! Европа! Но това няма да доведе до никъде и не означава нищо... [...] Да, знаете ли, това е удобно и понякога много съблазнително. Върви се по пътя на химерите, но това си остават само химери и митове. А има реалности и реалностите не се третираат така.“ Въпреки тези думи на генерала не може да има съмнение в неговите стремежи за „голяма Европа от Атлантика до Урал“. Те само потвърждават реалистичното политическо поведение. Неговата цел е: „Изграждането на една европейска Европа, другояче казано независима, мощна и влиятелна в лоното на света и на свободата“ — 24 ноември 1964 г. Тоест, онова, което генералът иска за Франция, иска и за Европа, заедно с всичките държави в нея.

Изключителен интерес представлява политиката на генерала и голистите по отношение на доминацията на двете суперсили в света, ролята на НАТО в европейската и световната сигурност и стабилност. Дьо Гол е идеологът на разведряването — през 1959 година той прави първата стъпка в тази посока. Това не пречи 2 години по-късно, по време на Берлинската криза (издигането на стената) да бъде най-безкомпромисен към СССР, дори, когато американците са били склонни на сериозни отстъпки. Факт, който не е широко известен в България.

Генерал дьо Гол е политикът, наложил свой почерк в деколонизацията на световните империи, разбрал твърде рано опасността от комунистическото влияние в колонизираните страни и предимствата от установяването на демократични управления в третия свят. „Колкото до страните от Азия и Африка, малко или много «колонизирани», ще заявя, че според мен новата епоха ще отбележи идването на независимостта, при уговорката, че формите ще бъдат силно променливи и прогресивни. Западът трябваше да го разбере и

дори да го желае.“ (Мемоари от войната, т. III, стр. 213., по повод на разговор с Труман през август 1945 година). Тези разбирания на дьо Гол се откриват още по време на началото на Втората световна война, когато той прави своята обиколка във Френска Африка, търсейки подкрепа за Свободна Франция.

Авторът на този книга намира ключа на голистката външна политика в независимостта на Франция. Независимо от много силните негови аргументи, аз бих добавил и припомнил някои виждания на генерала, които разширяват значението и целите на неговата политика, които са повече универсални, отколкото национални. Според дьо Гол „Геният на нашата епоха е този на взаимозависимостта“ (19 юни 1945 г.) и тази взаимозависимост трябва да бъде в основата на световната сигурност. Но тя може да се постигне само на основата на националните реалности: „Не може да се изгражда нито европейска отбрана, нито атлантическа отбрана, освен на основата на реалностите, които са национални реалности. Няма друга действителност, с изключение естествено във формулировките на политиците“ (21 декември 1951 г.).

Историческото минало и наследство винаги са били изключително важни за дьо Гол: „Това са нации, всяка със своя дух и своето тяло, наистина техни, които в края на краищата образуват неразривните елементи и необходимите сили на всемирния живот.“ — 15 май 1968 година в Букурещ.

„България, която в Античността бе Тракия..., която принадлежи на семейството на славяните“ — 13 октомври 1966 г., Париж. „Знамето на идеологиите в действителност само прикрива стремежите“ — 22 юли 1963 година. И т.н.

За нас Българите е невероятно уважението на генерала към нашата история. В момент, когато българските комунисти правеха всичко възможно за изтриване на националното съзнание и предаване на България на Русия.

Има много въпроси около генерал дьо Гол и голизма, които могат да предизвикат различни коментари, възхищение или отрицание. Всяка теза има свои привърженици. Особено, когато става дума за

силни личности като Шарл дьо Гол и неговите сподвижници, които са толкова различни и противоречиви.

С изследването си проф. Жан Тушар ни доближава най-вече до самия Шарл дьо Гол и то чрез него самия. А най-кратката и точна характеристика на генерала, като че ли дава Жан Лакутюр: „Един реалист на въображаемото“.

Жан Тушар прави анализ на голизма още във времето на неговия възход и малко след оставката на генерал дьо Гол. Много от поставените от него въпроси вече имат своя по-точен отговор. Времето на промените в света през последните години налага друг поглед към делото на дьо Гол и голизма въобще. Голизмът също се промени в известен смисъл, но запази основните си качества — да прави обединение и мобилизира френския дух и инициатива.

Въпреки голямото разстояние във времето, това изследване на професора е изключително интересно. На първо място, защото той е съвременник на всички събития и донякъде пряк участник (както сам заявява), анализите му се основават най-вече върху действителните факти — изреченото, написаното и направеното от самия дьо Гол, а не върху критики, предположения, тълкувания или идеологически подходи. Не е безинтересно да се знае, че Жан Тушар по убеждения е повече ляв центрист, отколкото представител на заможната прослойка. Коего прави заключенията му значително предпазени от лични симпатии и заедно с това ценни, защото не са злонамерени или повлияни от левичарско внушение.

Книгата има още едно достойнство. Тя не представлява сух научен труд, а е по записките на четените от професора лекции в Парижкия институт за политически науки. Това прави прочита лек и приятен за възприемане.

Постарал съм се в превода да не променям стила на изказа, за да може текстът да бъде най-близък до маниера и духа на изложението на автора. Разбира се това обстоятелство доближава езика до френския стил, който донякъде е различен от българския.

Дано съм намерил доброто сечение и читателите изпитат удоволствие не само от темата за дьо Гол и голизма, но и от таланта на един великолепен политолог.

* * *

Ние, Българите^[2], обичаме французите и културата им, но се отнасяме с подозрение към френските политици, които в течение на десетилетия са се държали настрана (поне според българската историография) от българските проблеми на Балканския полуостров и може би дори са допуснали сериозни грешки спрямо България. Особено по времето на злополучния за нас Ньойски договор. От друга страна, ние не познаваме всички факти около решенията на Франция, отнасящи се до България и във връзка с влиянието и целите на други сили. Това обстоятелство предопределя в много случаи нашето политическо отношение.

Моят личен опит^[3] от първите години на промените след 10 ноември се разминава с по-разпространената липса на ентузиазъм от политиката на Франция спрямо България, особено в годините след 1990 година, но това е тема на други размисли и анализи, които надявам се ще предоставя на всички, които се интересуват, по-късно.

Издаването на тази книга не си поставя задачата да разруши създадените представи, да измени изведнъж и коренно натрупаните взаимни чувства — това не е възможно да стане с една книга. Но тя може да бъде полезна за всички, които се интересуват от европейската политика и работят в тази област. Тя ще бъде, надявам се, полезна с примера на възможване на една държава, изпаднала в дълбока криза, след първоначалната загуба във войната, нанесена от вековния ѝ противник, разпадането на колониалната ѝ империя, и превръщането ѝ в една от решаващите сили на съвременния свят; полезна с примера на решаването на вътрешнополитическите си проблеми и създаденото уникално държавно устройство; създаването на основите на днешния Европейски съюз, чрез най-невероятния за досегашната история съюз между вечните съперници Франция и Германия и налагане на нов модел за решаване на междудържавни гранични и териториални проблеми, и т.н. Тук заслугата на д-р Гол с вярната преценка за бъдещ мир и личното приятелство с Аденауер, продължени от съратника на д-р Гол, Валери Жискар д'Естен с Шмид и Бранд, както и на Франсоа Митеран с Хелмут Кол, е труднооценима, но несъмнено е възхищение

и признателност за всички, които днес се чувстват в семейството на Европейския съюз.

Нека всеки читател открие за себе си онова, което го интересува.

Не мога да не споделя, че в издаването на тази книга е заложено дълбокото ми убеждение, че политиката може да бъде и почтена и полезна професия, че примерите на личности като тези, които ще срещнете в цялото изложение, доказват, че твърде много хубави неща за днешния свят са направени от политици.

Ако има какво да научим от голизма, то това е да имаме самочувствието на нация, която е част от семейството на великите нации, правещи Историята на света; това е да открием силата, която да превърне Балканите в зона на интеграция и сътрудничество, силата, която да свали омерзението от плещите ни и да насочи усилията ни към творение.

За нас Българите, днес е особено важно да преодолеем себе си, да впрегнем националния си потенциал в посока на развитие и съзидание.

Да можем да кажем, както генерал Шарл дьо Гол е казал на съотечествениците си на 14 юли 1941 година: „В края на нашите мъки е най-великата слава на света — тази на човеците, които не отстъпиха!“

Руслан Семерджиев / semerdjiev.blogspot.com

Статията е публикувана на 15.7.2016 г., 18:03 в категория „Позиция“ на електронното издание „Накратко“: <http://nakratko.bg/category/41/117768/>

Пълен превод на книгата на Жан Тушар „Голизмът 1940-1969“, а по-късно и на книгата „Острието на сабята“ от Шарл дьо Гол се намира на адреса на един от блоговете на Руслан Семерджиев: <https://gaullisme.bg.wordpress.com/>

От 2011 г. насам, дори и след смъртта на преводача през 2013 г., двете преведени книги са достъпни за всекиго.

ЗА МЕН

Аз съм Руслан Семерджиев,

Занимавам се политика повече от 20 години. Научих и пропуснах много неща. В политиката в България се извършиха добри и не дотам добри промени. Една от причините е недостатъчното познание. През

тези години разбрах, че не може да се прави добра политика, без да се познава Историята и личности, които я правят. Защото в повечето случаи те оставят трайни следи върху развитието на събитията след тях. Това е особено важно за България, която беше в изолация от световния свят почти половин век.

Попаднах на тази книга в Париж, при едно от посещенията ми през 1992 г. Прочетох я веднага, но впоследствие реших да направя превод, за да бъде достъпна за повече хора, които имат не само исторически интереси, но и онези, които отделят внимание на политическите събития и имат активно отношение към всичко, което е свързано с напредъка на България.

<https://gaullismebg.wordpress.com/%d0%b7%d0%b0-%d0%bc%d0%b5%d0%bd/>

[1] Известно е, че генералът е основател и участник в една политическа формация през цялата си кариера — РПФ (Rassemblement du peuple Francais) — обявил основаването на 30 март 1947 година. Но той никога не я е смятал за партия и когато това обединение започва да се държи като традиционна парламентарна партия, той го напуска — на 6 май 1953 година. В България наименованието на тази формация е възприето като „Сбор на френския народ“, но според мен по-правилният превод е „Обединение на френския народ“. Поради обстоятелството, че самият генерал дьо Гол е много внимателен при подбора и употребата на думите и понятията. Българската дума обединение подхожда повече на вижданията на генерала за политическата формация и ролята, която ѝ предвижда, съответства на един най-важните му политически възгледи — единението на нацията. Възприетата в България дума сбор вероятно се е наложила от първия официално разпространен превод, който не е неправилен, но не отчита тези особености в характера на генерала — а в онези години и условия не би и могло. Това се отнася и до името на по-късно основаната голистка партия „Сбор за републиката“ (Rassemblement pour la Republique) Наименованието „Сбор“ е получило толкова утвърдено разпространение, че по-нататък в превода употребявам него, за да не са получи объркване — РС. ↑

[2] Позволявам си да имитирам генерал дьо Гол в нарушение на българския правопис, защото смятам, че той е прав. Във всички негови

писмени наследства, имената на нациите са изписани с главни букви. Ясно е защо. По подобен начин — ще разберете по-късно защо, прочитайки тази книга — той пише и думата История винаги с главна буква. ↑

[3] Авторът на този предговор и преводач на тази книга беше Председател на Българско-Френското парламентарно дружество за приятелство в периода 1991–1994 г., член на делегацията на 36-то Народно събрание в ПАСЕ в същия период, така и член на Комисията по външна политика на 36-то Народно събрание на Република България. В това му качество е участвал в преговори и срещи на най-високо равнище. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.